

פרס

ובנו (בתחפושת פורים)

מדוע התכרז שמעון פרס בעת ישיבת מזכירות רפ"י וצעק על חבריו בהנהגת המפלגה:

(לפני הפילוג) הצביעו 41% עם בן-גוריון. משמע: מגיע לרפ"י 41% מכלל הרכוש הרב של מפא"י. החל ויכות, אם אמנם זו הדרך לפתור את הבעייה הרב-כספית. אחדים מהמשתתפים סברו שיש בכל זאת ללכת בדרך זו, אחרים היו משוכנעים כי לא יצליחו בה. ואז הועלתה הצעה אחרת: אם הסוכנות היהודית אינה משתפת את רפ"י בכספי המגבית — מדוע לא תנהל רפ"י מגבית משלה בחו"ל? גם על הצעה זו התנהל ויכוח. ואז הציע מישהו אחר: אולי אפשר לחסוך בהוצאות? אולי אפשר לארגן את מנגנון המרכז בצורה יעילה יותר? ובכלל — המזכיר הכללי מתחייב להוצאות שונות למרות שחנה למדן ולא הוא ממונה על הגזרות. המזכיר הכללי, שמעון פרס, הקשיב ורתח. מי שמכיר אותו היטב יכול לתאר לעצמו את המחשבות

"לכו כולכם לכל הרוחות!"

אבל לשמעון פרס המלוטש? לאיש שהקסים את הצרפתים בנימוסיו? מה קרה לו? ההסבר פשוט. לפני ישיבת המרכז סעד פרס את ארוחת-הצהרים עם אורח. בארוחה זו שתה קצת מעל לרגל — והוא יודע לשתות כמות לא מבוטלת כרגיל. כאשר נכנס ל"ישיבה, נזכר אחד מחבריו הטובים: "עיניו נצצו. לחיו היו סמוקות עוד לפני שנאמרה עליו המילה הביקורתית הראשונה." ייתכן שפרס היה מוצא הזדמנות אחרת להוציא את כל אשר על ליבו. היין שהיה בקרבו אותו יום עזר לסוד ל"צאת מהר יותר. חבריו הבינו שקצת הרחיקו לכת. שהאיש בכל זאת נושא על שכמו את המפלגה כולה. לכן קפץ ידידו ח"כ יצחק נבון לזירה. "הירגע, שמעון", יעץ לו. "אנחנו נעזור לך. נבדוק את העניין ונגיש לך תוכנית".

פירט בכנות

תקרית חלפה, אבל לא המתיחות השוררת בצמרת רפ"י אין זו מתיחות אישית דווקא, אלא היא נובעת מן הזרמים הפוליטיים שמתחת לפני השטח. איש אינו בטוח איזה זרם ינצח — ואם בכלל יצטרך לשחות עם הזרם או נגדו.

הזרם השמאלי, הפועלי, נחלש. בישיבה לפני שבועיים, נמצא יוסף אלימזג כמעט מבודד, בשאלות של שכו ר' תעסוקה. הזרם של משה דיין נראה מתגבר, וחבריו שואלים את עצמם: האמנם יובילו חזרה למפא"י? דיין עצמו הצהיר, בפגישה עם צעירי מפא"י השבוע: "אם יחול שינוי ב"ממשלה — אחזור למפא"י" ואילו לוי אשכול המשיך ל"לכסן אליו מבטי ערגה. בהשיבו להצעות אי-איומן בכנסת, בשבוע שעבר, התחכך עם שמעון פרס — למרות שמנמק ההצעה בשם רפ"י היה משה דיין. "כשנכתב הנאום הזה חשבת שפרס ידבר?" שאל אותו בגיין, בקריאת-ביניים. "בין אם חשבתי שפרס ידבר או לא" השיב אשכול, בי אחת התשובות המתמשכות תאופייניות לו, "אני שואל את חברי-הכנסת פרס ולא את חבר הכנסת דיין, כי... הבעת אי-האיומן היא לא בשמו הפרטי של חבר-הכנסת דיין, ואז הוסיף משפט שסיפק מזון למחשבה קדחתנית ברפ"י: "אני אפילו מעיז באיזה מקום — אם כי אני מסכן את עצמי — לחשוב עמוק בלבי: אילו זה היה תלוי רק בו — אפשר שלא היה עושה זאת".

וכנגד המשיכה הזאת לעבר מפא"י — המשיכה ימינה, אל קואליציה עם גח"ל והדתיים, בה תומך שמעון פרס. אלא שנושאים אלה — החשובים באמת לעתידה של רפ"י — אינם משמשים נושאים לשאלות במזכירות רפ"י. שם מדברים על כספים ועל קימוצים. זה דבר לא נעים לי-כשלעצמו אבל זה הרבה פחות נעים — כשזה בא לחסות על הבעיות הפוליטיות הגדולות. המפרידות בין ראשי המפלגה.

הבאות מתרוצצות במוחו, לשמע ההצעות, העצות והביקורת: אני עובד כמו סוס. אין לי יום ולא לילה. המשרד אינו משרד, הסגל המקצועי הוא חובבני. זה רומנטי מאוד וי נחמד מאוד, אבל קשה לעבוד כך. אני צריך לדאוג לכספים. ולפקח על המאמרים במכתב חדש. אם יש בעיות באיזה קואליציה מקומית — באים אלי. תענואים פונים אלי. שלושה ימים בשבוע אני צריך להקדיש לעבודת הטיעה ב"כנסת. בערבים יש חוגגים. ורק לפני שלושה-ארבע שנים היה בוס כליכול של ה"מנגנון האירי ביותר במדינה. הליקופטר עמד מוכן להטיס אותו ממקום למקום. שתי מזכירות עמדו לשרותו ב"מישמרות. לחיצה על כפתור האינטרקום — וכל אחד מאלפי עובדי המשרד היה רץ אליו. כספים? אין בעיות. שיחה עם ושינגטון, פאריס, טוקיו? רק להרים את השפופרת. ועכשיו, יושבים החברים היקרים האלה ומציעים הצעות. לא מזיונים אתה ה' — אבל ביקורת יודעים למתוח. אין פלא, על כן, שכאשר פתח את פיו וענה לחבריו, היו דבריו בלתי נעימים לגמרי.

"הירגע שמעון..."

וא לעג להצעות שלהם. הוא ייסר אותם על בטלותם. על חוסר-המעשיות שלהם. על הזכויות ההיסטוריות שלהם, המשמשות תחליף לכשרון. "אתם קופצים עם כל מיני הצעות. אבל הביצוע יוטל עלי, כרגיל. אני לא מוכן לזה. עייפותי" ואז הוסיף משפט שהוהים את המתווכחים: "לכו כולכם לכל הרוחות. אף אחד לא עוזר לי!" סיגנון כזה היה מתאים אולי, למדרכי סורקיס העממי.

יורמן והמנהיג

שתפתי הישיבות השבועיות של מזכירות רפ"י אינם מדקדקים בענייני כספ. 31 איש חברים במוסד זה, אבל משתתפים בישיבותיו, בדרך כלל, כעשרים, והאחירה היא חופשית למדי. בישיבה האחרונה, שהתקיימה ביום ה' חמישי שעבר, היתה האחירה חופשית יותר מן הרגיל. על סדר-היום לא נרשמו נושאים בעלי חשיבות מיוחדת. כרגיל, החלה הישיבה בהצגת שאלות מצד חברי ה"מזכירות. הדיון עבר למצבה הכספית הקשה של רפ"י. מפלגה זו מופלית לרעה, בהשוואה ליתר המפלגות ה"ציוניות: היא אינה מקבלת כסף מתקציבי הסוכנות היהודית. לא מפני שאינה רוצה את הכסף הזה מסיבות עקרוניות, אלא מפני שמאז התפלגה ממפא"י לא נערכו בחירות ל"קונגרס הציוני, בו מיוצגות מפלגות המימטר. מפלגות אלה דאגו בעוד מועד להעביר החלטה, האוסרת הקמת סיעות חדשות בין קונגרס אחד למישהו. וכך, באין לרפ"י נציגות במוסד הציוני העליון, אין היא יכולה לקבל הקצבה. לעומת זאת יש לרפ"י הוצאות מרובות. היא מוציאה שבועון הגורם לה הפסדים קבועים, דובריה מופיעים ב"קביעות באסיפות-עם ובחוגגים, מחלקת ההסברה שלה מפרסמת מודעות יקרות, את העבודה האירגונית הזאת עושה מנגנון מקצועי, בשכר, כמה אנשים בדיוק עובדים במנגנון זה? ראשי רפ"י אינם מוכנים לגלות. הם רק מבטיחים, כי "עובדים במרכז הארצי שלנו פחות משעובדים בסניף מפא"י בעכו". משהו בין עשרה לחמישה-עשר איש. כל זה עולה כסף — ומקורות-מימון גלויים כמעט אין ל"רפ"י. אפילו נסיעתו האחרונה של דויד בן-גוריון לארצות-הברית, בה אסף 20 מיליון דולאר למגבית היהודית ה"מאוחדת ומיליון דולאר למידרשת שה"בוקר, לא תכניס כסף לקופה ה"יקה של מפלגתו. כך, על כל פנים, מצהירים נאמניו בלהט.

על הממלכה היקרה הזאת מנצח המזכיר הכללי, שמעון פרס. ולצידו, במקום-כבוד: דובר המפלגה, פינחס יורמן. יורמן, לשעבר כתב בדבר השבוע, הוצמד לפרס כאשר זה כיהן כסגן שר הביטחון. תפקידו הכללי: לדאוג לפירסום חיובי לפרס. כאשר נוסדה רפ"י, לא היה לה קושי למצוא את המועמד המתאים לתפקיד החשוב של דובר המפלגה. בין אנשי-מקצוע נחשב יורמן לדובר היעיל ביותר בישראל. הוא מכניס לעתונות העברית — ומדי פעם גם לעתונות חו"ל — יותר ידיעות המשבחות את ראשי רפ"י מכל דובר אחר על ראשי מפלגה אחרת.

רק שלא כל אנשי צמרת רפ"י מאושרים מן התוצאות ה"אלה. כמה מהם כועסים, בצרות עינם, על העובדה שהאיש שאותו "מוכר" יורמן יותר מכל אדם אחר, הוא שמעון פרס. עד כדי כך, שברצוע ליבם הם קוראים ליורמן "דובר פרס".

רק יודעים למתוח ביקורת

על רקע זה נערכים לא פעם הדיונים בין חברי ה"מזכירות של המפלגה. כך היה גם ביום החמישי שעבר. ואז העלה אחד החברים הצעה שלא היתה לגמרי חדשה: ל"תבוע ממפא"י חלק מרכושה. נימוקו: בוועידה האחרונה

וידעות אחרונות קיבלו את הידיעה הראשון-נה על פיצוץ מכון המים, ולאחר מכן על הפעלת החוליה המוטסת. אבל כל עוד לא פירסם דובר צה"ל הודעה רשמית על כך, לא יכלו למסור דבר על הריגת שני הערבים. עורכי הצהרונים, שחיפשו כותרת מפרי צאת, לחצו על האחראים להסברה הצבאית, (המשך בעמוד 13)

הידיעה הראשונה לא השאירה ספק: שני הערבים נימנו על חוליית אל-פתח, והם נלכדו הודות להפעלת המהירה של פרשי האוויר (העולם הזה 1542). רק למחרת החלו הפיקפוקים, והתעורר חשד כי השניים היו מכריחים שנקלעו ב"מיקרה לשטח. **מדה אחת נמחקה.** ההסבר קשור בשני הצהרונים. כתביהם הצבאיים של מעריב

מוסד גדול מדי מכדי שיוכל לנהל משהו במפלגה. שוטק הפך יו"ר המרכז, תמיר הפך יו"ר הנהלה. בכך נוצר שוויון ביניהם. השאלה היתה: מי יעמוד בראש המוסד שינהל באמת את המפלגה — מזכירות הנהלה? השבוע נסתבר כי לא שוטק ולא תמיר יזכו בתפקיד זה. הוא הוענק לאדם השלישי בסריאמיוראט: אברהם סיאר.